

Martin Lidegaards tale ved Folketingets åbningsdebat

Taler

Martin Lidegaard
Politisk leder for Radikale Venstre

Dato

3. oktober 2024

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

Omstændigheder

Indlæg i forhandling af nr. R 1: Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38.

- 1 Tak. Kære kollegaer. Nogle gange er politik kompliceret, men andre gange er det faktisk også meget enkelt, især hvis man vælger at kigge helt konkret på, hvad partierne i dette Ting vælger at prioritere og ikke at prioritere.

- 5 I dag har vi alle sammen igen prioriteret en debat om de ældre i Danmark og deres pension. Det er det valgtema, som Socialdemokratiet igen ønsker at gå til valg på. Det er de ældre vælgergrupper, som også SF især, Enhedslisten og Dansk Folkeparti igen vil slås om. Også for Radikale Venstre er det en relevant debat, for en genforhandling af velfærdsaftalen vil mindst koste 29 mia. kr. om året; 29
- 10 mia. kr., som vi så ikke kan bruge på at løfte vuggestuer, børnehaver og skoler for vores børn; 29 mia. kr., vi ikke kan investere i vores unge og deres uddannelser. Derfor står vi også bag den fælles vedtagelsestekst fra en samlet opposition, hvor vi beder regeringen om en hurtig genforhandling af velfærdsaftalen. For der er et mønster, og der er en skillelinje i dansk politik, og
- 15 det har der været i mange år, når det handler om, hvilke generationer vi prioriterer.

Lad os bare starte med vores sundhedspolitik. Vores samlede sundhedsudgifter udgør cirka i runde tal 250 mia. kr. om året. Ifølge Danmarks Statistik anvender

- 20 vi bare 5 pct. af de udgifter til sundhedsfremme og forebyggelse. 95 pct. af alle nytildførte midler til sundhedsområdet de seneste årtier er gået til at behandle +65-årige. Jeg under de ældre den behandling, men det ville jo være bedre, hvis de slet ikke var blevet syge, og det ville være bedre, hvis vi for alvor investerede i de tidlige og forebyggende indsatser for at bekæmpe social og sundhedsmæssig
- 25 ulighed og fremme børns og unges trivsel, før de bliver voksne. Der er behov for en ny generationskontrakt i vores sundhedspolitik, et paradigmeskifte, hvor vi

ikke bare taler om forebyggelse, men udfører den.

- 30 Lad os derefter kigge på vores grønne omstilling. Da Rusland invaderede Ukraine, blev de fleste partier her i salen enige om, at det skulle være slut med at importere russisk gas. Men det prioriterer vi ikke. Vi kan godt finde ud af at sætte 200 mia. kr. af til det danske forsvar, men vi kan ikke finde ud af at bruge få milliarder på at lukke for fossil gas i Danmark. Derfor pumper Danmark og
- 35 EU stadig milliarder i Putins krigsmaskine gennem vores import af gas. Det er beskæmmende. Der er heller ikke blevet sat vindmøller op på land de seneste 5 år. Der er ikke nogen strategi for udbud af havvindmøller efter 2030, selv om Europa ikke kan gå grønt uden at frigøre sig fra Putin og uden havvind fra Nordsøen. Hvad gør den danske regering i forhold til havvind? Ingenting.
- 40 Hvilken strategi har man? Ingen – på det område, hvor Danmark måske kunne gøre allermost for europæisk sikkerhed og for klimaet.

- Med den grønne trepart er der nu lagt op til indgåelse af den tredje frivillige aftale med landbruget, siden Lars Løkke Rasmussen for små 10 år siden valgte at
- 45 droppe de danske vandmiljøplaner. Vi kender alle konsekvensen af de frivillige aftaler: Vores fjorde dør, vores have dør, vores natur på land er trængt som aldrig før. Nu mener statsministeren så, at der er indgået en ny grøn generationskontrakt, men det er desværre ikke en kontrakt. Det er endnu en frivillig aftale. I Radikale Venstre køber vi ind på visionen i den grønne trepart.
- 50 Det vil gøre en kæmpe forskel for naturen, miljøet og klimaet, hvis det lykkes at tage 400.000 ha land ud af landbruget. Men vi er meget bekymrede for, om de aftalte virkemidler er forpligtende nok. Vi tror, at hvis visionen skal blive til virkelighed, bør vi skrive en ægte generationskontrakt om en fuld grøn omstilling af Danmark på 5 år.

- 55 Hvad angår uddannelse, ligger Danmark heller ikke i front. I Danmark investerer vi ifølge tænketanken DEA mindre i videregående uddannelse end lande som Slovenien, Chile og Ungarn. Faktisk befinder Danmark sig på en 25.-plads i OECD, når det handler om investeringer i uddannelse, eksklusiv forskning og udvikling – nr. 25! Det må vi da kunne gøre bedre i verdens 9.-rigeste land. Vi kunne jo starte med at investere i vores universiteter i stedet for at skære i dem. Lige fra aftalen om kandidatreformen så dagens lys, har alle faglige aktører råbt vagt i gevær, og nu bekræfter de tørre tal, at aftalen gør Danmark fattigere i enhver forstand. Erhvervslivet, universiteterne, de
- 65 studerende kalder den hovedløs, fordi den giver færre uddannede og dårligere

uddannede på et tidspunkt, hvor vi har brug for det stik modsatte.

70 Derfor vil jeg sige: Kære forligspartier, kære SF, kære LA, kære Konservative. Er det ikke nu, I trækker jeres støtte til det her makværk af en aftale og sætter den på pause? Ja, er det ikke i dag, vi begynder at skrive en ny generationskontrakt, hvor vi sammen tænker stort og løfter alle uddannelser i Danmark, også ungdomsuddannelserne?

75 Allerede i næste uge skal vi jo til at forhandle finansloven for næste år, og her har regeringen foreslået at beskære det såkaldte A-fagstaxameter, der i dag går til de gymnasiefag, der bruger særligt udstyr, f.eks. kemi, fysik og musik. De sparede millioner spredes så ud over en lang række uddannelsessteder, men i så tyndt et lag, at en stribe lukningstruede gymnasier skal afgive flere penge, end de får.
80 Pakken virker fuldkommen vilkårlig. Den vil ramme en stribe udsatte gymnasier i provinsen, føre til færre naturvidenskabelige studerende, slukke for musikken på gymnasierne og de facto afskaffe de klassisksproglige fag.

Igen vil det især blive gymnasierne i Danmarks udkant, der bliver hårdest ramt, og igen vil det være drenge og børn fra ikkebøglige hjem, der bliver ramt. Det kan vi ikke være bekendt, det kan regeringen ikke være bekendt. Det bliver værre for de samme grupper, hvis regeringen holder fast i sin nye reform for gymnasierne, hvor man vil afskaffe 10. klasse, afskaffe hf og hæve adgangskravet til det almene gymnasium, alt sammen for at oprette en ny epx-uddannelse for mere praktisk orienterede unge.
90

Men kære regering og statsminister. Lad os da lave den uddannelse, I gerne vil. Lad os målrette hf mere mod erhvervsuddannelserne og i det hele taget løfte erhvervsuddannelserne og lægge flere ungdomsuddannelser ind under samme tage i campus, som vi i Radikale også har foreslået. Men kan vi ikke gøre det uden samtidig at smadre 10. klasse, lukke hf og slukke drømmene for de tusindvis af unge, der gerne vil på det almene gymnasium, men ikke lige har et snit på 6 eller 7 fra folkeskolen?

100 Kære Socialdemokrati. Vores to partier har altid stået vagt om den frie og lige adgang til uddannelse. Hvad er det, der sker? Hvordan kan I foreslå et nyt klassegymnasium, hvor de boglige højniveaufag kun er for elitens børn, især pigerne, der har 6 eller 7 i snit, mens provinsen og drengene i vidt omfang bliver overladt til det praktiske gymnasium med et adgangskrav på 2. Hvad er det i det

110 hele taget for et signal at sende til de unge om, at de boglige fag er finere og kræver højere karakterer end de praktiske fag? Var vi ikke enige om, at hånd og ånd er lige meget værd? Var vi ikke enige om, at både piger og drenge, såvel akademikerens som Arnes børnebørn skal kunne forfølge deres drømme? Og hvad er det for et nyt karakterræs i folkeskolen, vi risikerer at starte?

Vores almene gymnasier er en bragende succes. Over 90 pct. af eleverne gennemfører. Langt de fleste læser videre til alt fra pædagog til kemiingeniør, vel at mærke også af dem, der ikke har 6 eller 7 i snit. Lad os fokusere på at lave en
115 ny god uddannelse på erhvervsområdet. Lad os lave en ny generationskontrakt for vores uddannelsespolitik, der åbner dørene for alle unge i stedet for at smække den i hovedet på dem.

Til sidst skal det handle om vores børn. For få uger siden præsenterede vi
120 Radikale et børneløfte, hvor vi faktisk gør det for vores vuggestuer og børnehaver og skoler, klubber og sfo'er, som vi alle sammen ved vi burde gøre. Det koster 15 mia. kr. Det koster noget tilsvarende at løfte alle de danske uddannelser og gennemføre en fuld grøn omstilling på 5 år. Sådan vil vi gerne prioritere i Radikale Venstre. Til gengæld ønsker vi ikke uden videre at
125 prioritere en velfærdsaftale, hvor vi i stedet for bruger et tilsvarende beløb for at gå tidligere på pension eller fortsætter med at bruge 20 mia. kr. om året på at betale ikkenedslidte seniorer for ikke at arbejde på efterløn eller Arnepension. Ni ud af ti på efterløn svarer selv, at de ikke føler sig nedslidte. For Arnepensionen er det otte ud af ti, der svarer det samme. Det er derfor, vi
130 Radikale har forhandlet og forsvaret den seniørpension, som regeringen ønsker at afskaffe, men som er målrettet de nedslidte, fordi vi vil stå på det fundament, der har bygget det danske velfærdssamfund: pligt til at bidrage, når man kan, og ret til hjælp, når man har brug for det.

135 Til allersidst vil jeg sige: Der *er* brug for, at børn og unge og deres fremtid fylder mere i dansk politik, men det betyder ikke, at der skal graves grøfter mellem generationerne. Tværtimod handler det om at bygge bro og lave en ny generationskontrakt. Jeg ved, at mange seniorer gerne ville bidrage mere, hvis de ikke mødte aldersdiskrimination eller fik lov til at arbejde mere fleksibelt. Vi er
140 mange, der er klar over, at når vi investerer i vores børn og unge, investerer vi også i os selv og vores egen fremtid, om det så gælder klimaet, vores velstand eller kapaciteten på sygehusene. Det er netop derfor, vi ønsker en ærlig politisk debat om, hvordan vi prioriterer vores begrænsede økonomiske og menneskelige

145 ressourcer. Vi kan ikke det hele. Så er politik heller ikke mere kompliceret. Tak for ordet.

Kilde

ft.dk

150

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Debattale, Folketingstale, Politisk tale, Radikale Venstre

155

Relateret

Aaja Chemnitz' tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Aki-Matilda Høegh-Dams tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Anna Falkenbergs tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

160

Alex Vanopslaghs tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Christian Rabjerg Madsens tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Franciska Rosenkildes tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

165

Inger Støjbergs tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Jan E. Jørgensens tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Mette Frederiksens replik ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

170

Mona Juuls tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Monika Rubins tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Morten Messerschmidts tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

175

Pelle Dragsteds tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Signe Munks tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Sjúrður Skaales tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

180

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/martin-lidegaards-tale-ved-folketingets-abningsdebat-2024>